

Gras is om in te liggen, deel 72.

John Bruinsma.

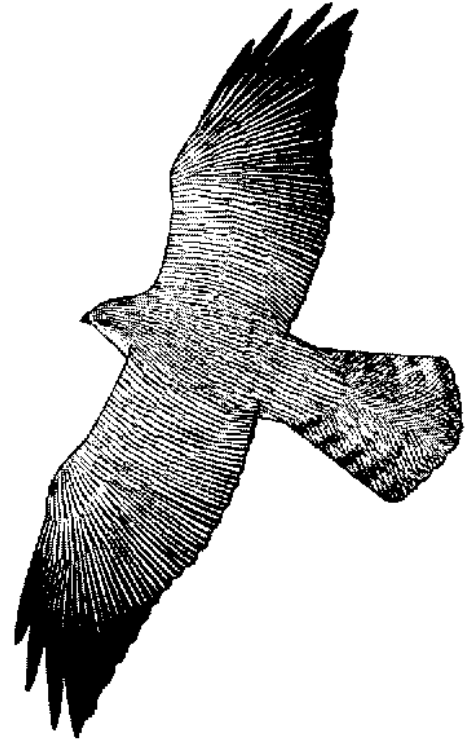
Natuurtochten - een wandelgids.

Niet alleen sommige crossfietsers moeten in het water gegooid, ook sommige natuurliefhebbers leveren een aanzienlijke bijdrage aan de recreatie-erosie.

Pieter-Paul van Laake

Voor de zekerheid plaatsen we prominent een tekening van een Sperwer omdat deze aflevering niet alleen over planten gaat, maar over al wat groeit, bloeit en KNNV-ers altijd weer prikt.

Het wordt deze keer "Gras is om in te lopen". Recent is namelijk een interessante gids met wandelingen in Oost-Brabant verschenen. Deze gids, geschreven door Pieter-Paul van Laake, is onderdeel van de serie "Natuurtochten in Nederland", die te zijner tijd het hele land zal omvatten. De wandelingen zijn om twee redenen voor KNNV-ers van belang: de keuze van de route en de informatie over wat er te zien valt. De wandelingen gaan zo veel mogelijk over onverharde wegen en de schrijver schuwt het ongebaande pad niet. Ideaal dus voor eenieder die een nieuw gebied wil verkennen of zich in een bekend gebied wil laten verrassen door de keuzen van de schrijver. We hebben een aantal wandelingen nagelopen en kunnen de niet graag verdwalende lezer verzekeren dat de aanwijzingen voortreffelijk zijn. Eenvoudige kaartjes ondersteunen de tekst. Een enkele keer vonden we een traject wel erg zwaar. (Dat was in het Grote rivieren-deeltje een kilometer lange klauterpartij over stortsteen; het alternatief was een wandeling langs een gedeeltelijk vrij drukke dijk.)

Mannetje sperwer, *Accipiter nisus*.

Nu zijn er wel meer wandelboekjes met goede, betrouwbare routebeschrijvingen. De meerwaarde van deze serie zit in het onderweg beschrijven van het landschap en de groeiplaatsen van een ongelofelijk aantal soorten organismen. Naast planten en vogels benoemt de schrijver paddestoelen, spinnen, mossen, pissebedden enzovoort, enzovoort. Voor de KNNV-er ontstaat zo een excursiegids, vooral als hij beseft dat alles zijn seizoen heeft en de natuur geen voorspelbaar dieren- of heempark is. De auteur is zelf een uitstekend veldbioloog. Daarnaast zijn de wandelingen voorbereid door op stap te gaan met mensen die én lokaal bekend zijn én goed thuis zijn in een of meer groepen organismen. Daardoor krijgt elke wandeling haar eigen natuurhistorische accenten. Het is dan ook geen wonder dat voor het Oost-Brabantse deel nogal wat van onze afdelingsleden hebben meevoorbereid. Op deze manier is bijgedragen door leden-kenners van mossen, planten, insecten, paddestoelen, korstmossen en vogels. En, voor de duidelijkheid, naast afdelingsleden herken ik meer goede ecologen, planten- en dierenkenners, amateurs zowel als beroeps.

In het Oostbrabantse deel worden 25 wandelingen beschreven tussen Tilburg en Boxmeer. De wandelingen zijn meest tussen de 12 en 18 km lang. Dat geeft nog eens de kans om op een aangegeven plek te gaan neuzen of de beloofde Bermpjes, Breedscheenjuffers, Blauwborsten, Bruine sprinkhanen, Bittere boleten of Bezemkruid er echt te vinden zijn.

Alle wandelingen zijn met het openbaar vervoer goed te bereiken. Voor een deel zijn het rondwandelingen, andere brengen de wandelaar niet terug bij het uitgangspunt. Bij elke wandeling staan praktische aanwijzingen over het openbaar vervoer, winkels en horeca.

De sobere, gedegen vormgeving is (mij) een genoegen. Niks zeskleurendruk, 'gewoon' een goed volgehouden, praktische opzet. Het boekje past in een jaszak of in geval van regen opgevouwen in een kaartentas of A4-plastic hoes.

Wat mij ook aanspreekt is de oprechtheid en het ontbreken van VVV-taal. Wie een wandeling durft aan te kondigen als "Landschapswandeling met herrie van snelweg, spoorwegen en vliegveld, over militair oefenterrein, door industrielandchap en met in de zomer miljoenen mugen. Toch een bijzondere tocht." is ook betrouwbaar als hij aankondigt: "

Fraaie landschapswandeling rond uitgestrekte heide met veel vennen en door landgoedbossen met kasteel. (...) Veel bijzondere vogels en insecten. (...)." Wie zijn fantasie gebruikt en genoeg beleeft aan een aanwijzing als "*Weg kruisen en langs de rechterkant van de beek verder (voorlopig naar eigen inzicht)*". Druk verkeer langs de beek van grote zoogdieren is na een dag met regen goed te zien aan haarscherpe prenten van Das, Vos en Ree in modderplekken en akkervoren." hoeft misschien niet eens zijn luie stoel uit.

Goede wijn behoeft geen krans, maar het is wel handig te weten dat hij bestaat en waar hij te koop is. Ik kan elke natuurhistorische wandelaar deze wandelgidsen aanbevelen. Ook de excursiecommissie zou er inspiratie uit kunnen opdoen.

Pieter-Paul van Laake: Natuurtochten in Nederland, uitgeverij Het 7dal.

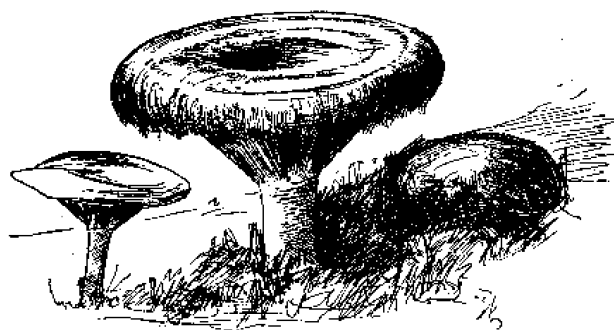
Tot heden zijn verschenen:

1. Limburg
2. Grote Rivieren
4. Noord-Brabant oost

Te koop in de boekhandel voor f 29,50 per stuk. KNNV-leden kunnen de boekjes bestellen bij de uitgeverij voor f 24,40 (incl. porto). Ook kan men zich abonneren, zodat nieuwe deeltjes automatisch worden toegestuurd. De prijs is dan f 22,50 (incl. porto).

Bestellen kan bij:

Uitgeverij Het 7dal
Papenburgseweg 40
6585 KW Mook
tel. 024 -69 63 495; fax 024-69 63 092

Baardige melkzwam *Lactarius torminosus*.

Het motto is uit het voorwoord van het deel Noord-Brabant oost. De sperwer-tekening komt uit R.F.Porter c.s. (1982). Vliegbeelden van Europese roofvogels. KIM Natuurboeken, Baarn. De tekening van Baardige melkzwam is uit Cath.Cool & H.A.A.van der Lek (1935). Paddestoelenboek. Deel II. Versluys (N.V.). Amsterdam - Batavia - Paramaribo.